

COFNODION CYFARFOD Y FFORWM CYNGOR TREF A CHYMUNED A GYNHALIWDYD YN SIAMBR Y CYNGOR, SWYDDFEYDD DINESIG, STRYD YR ANGEL, PENYBONT AR OGWR CF31 4WB DYDD LLUN, 26 HYDREF 2020, AM 16:00

Presennol

Y Cynghorydd HJ David – Cadeirydd

S Aspey	SE Baldwin	JPD Blundell	Cllr S Dendy
DK Edwards	Cllr D Evans	RM Granville	Pratt
JC Radcliffe	Reeves	KL Rowlands	B Sedgebeer
CE Smith	SR Vidal	KJ Watts	RE Young

Ymddiheuriadau am Absenoldeb

Swyddogion:

Andrea Boyce	Swyddog Ymgynghori, Ymgysylltu a Chydraddoldeb
Nicola Bunston	Rheolwr Ymgynghori, Ymgysylltu a Chydraddoldeb
Judith Jones	Rheolwr Partneriaeth a Diogelwch Cymunedol
Gill Lewis	Pennaeth Cyllid a Swyddog 151 Dros Dro
Jonathan Parsons	Rheolwr Grŵp Datblygu
Andrew Rees	Rheolwr Gwasanaethau Democraidd
Kevin Stephens	Cynorthwy-ydd Gwasanaethau Democataidd

194. DATGANIADAU O DDIDDORDEB

Cyhoeddodd y Cynghorydd S Dendy fuddiant personol fel aelod o'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus.

Cyhoeddodd y Cynghorydd SE Baldwin berson personol fel aelod o Gyngor Tref Pen-y-bont ar Ogwr.

195. CYMERADWYO COFNODION

PENDERFYNWYD: Cymeradwyo cofnodion 10/12/19 fel cofnod gwir a chywir.

196. MABWYSIADU FFYRDD

Rhoddodd y Rheolwr Grŵp Gwasanaethau Cynllunio a Datblygu drosolwg o'r broses mabwysiadu priffyrdd ym Mhen-y-bont ar Ogwr ac amlinellu'r gwahanol gamau sy'n gysylltiedig â mabwysiadu ffyrdd, y materion a'r problemau ynghyd â'r potensial i wella'r system yn lleol ac yn genedlaethol.

Hysbysodd y Fforwm mai'r Cyngor sy'n gyfrifol am oruchwylio'r prosesau i sicrhau bod priffyrdd newydd yn cael eu mabwysiadu ac addasu priffyrdd presennol a adeiladwyd gan ddatblygwr, a elwir yn gyffredin yn waith priffyrdd Cytundeb Adran 38 ac Adran 278. Gall yr awdurdod priffyrdd lleol 'fabwysiadu' ffordd ond nid oes proses gyfreithiol i orfodi datblygwyr i geisio cael eu mabwysiadu. Dim ond os caiff ei hadeiladu i safonau penodol y bydd y Cyngor yn mabwysiadu ffordd newydd a gall hefyd fabwysiadu ffordd sy'n bodoli eisoes ond wrth wneud hynny mae'n ymgymryd â'r rhwymedigaeth cynnal a chadw barhaus. Mae'r broses fabwysiadu fel arfer yn dechrau ar gam cynllunio cyn ymgeisio pan fydd datblygwr yn cynnal trafodaeth gyda'r awdurdod cynllunio lleol a'r

awdurdod priffyrdd ynghylch datblygiad newydd - nodir gofynion cynllunio a phriffyrdd. Amlinellodd y problemau gyda'r broses bresennol ac atebion posibl.

Hysbysodd y Fforwm fod y Gweinidog Addysg a Thrafnidiaeth wedi sefydlu Tasglu Ffyrdd heb ei neilltuo i edrych ar y materion yng Nghymru ac wrth wneud hynny nodi graddau'r ffyrdd heb eu dadwneud a'r hyn y gellid ei wneud i wella'r sefyllfa. O ganlyniad, cytunwyd ar Ganllaw Arfer Da ynghyd â defnyddio set o Safonau Cyffredin cyffredin. Ar ôl ei weithredu, ystyrir bod y dull hwn yn lleihau'n sylweddol y siawns y bydd unrhyw 'ffordd heb ei dadwneud' bellach yn cael ei chreu. Mae gwaith wedi mynd rhagddo hefyd i sefydlu cronfa ddata i ddarparu cofnod cynhwysfawr o'r holl ffyrdd heb eu dadwneud yng Nghymru, a ddefnyddiwyd i ddarparu cwantwm ffyrdd heb eu dadwneud. Dywedodd fod adroddiad terfynol wedi'i gyhoeddi ym mis Medi 2020 i adeiladu ar y gwaith cychwynnol a mynd i'r afael â'r argymhellion sy'n deillio o'r adroddiad cychwynnol. Tynnodd sylw at yr argymhellion sy'n deillio o'r adroddiad.

Dywedodd aelod o'r Fforwm fod ffyrdd heb eu dadwneud yn achosi problemau mawr i drigolion mewn llawer o gymunedau yn y cymoedd a gofynnodd a allai'r Cyngor godi'r mater hwn. Dywedodd yr Arweinydd mai dyma un o'r meysydd sy'n cael ei ystyried gan y Tasglu i sefydlu maint y broblem. Dywedodd Rheolwr y Grŵp, y Gwasanaethau Cynllunio a Datblygu wrth y Fforwm fod hyn yn broblem ledled Cymru mewn ardaloedd gwledig a threfol ac os nad oes perchennog cofrestredig, y trigolion sy'n ysgwyddo'r baich. Byddai baich ariannol sylweddol ar y Cyngor i fabwysiadu ffyrdd nad ydynt wedi'u mabwysiadu a heb unrhyw adnoddau i wneud hynny.

Gofynnodd aelod o'r Fforwm a fyddai'r Cyngor yn ystyried dull gweithredu gan Gyngor Tref neu Gymuned pe bai'n gallu codi ffordd i safon y gellir ei mabwysiadu neu wneud cyfraniad rhannol. Dywedodd yr Arweinydd y gallai'r Cyngor ystyried dull gweithredu o'r fath ac mae'r Cyngor yn agored i weithio gyda Chynghorau Tref a Chymuned. Dywedodd Rheolwr y Grŵp Gwasanaethau Cynllunio a Datblygu wrth y Fforwm nad oedd gan y Cyngor adnoddau i fabwysiadu ffyrdd ac nad oes rhaglen ar gyfer mabwysiadu, ond gallai Cyngor Tref a Chymuned gefnogi mabwysiadu ffordd.

PENDERFYNWYD:

1. Bod Fforwm y Cynghorau Cymuned a Thref wedi nodi'r adroddiad.
2. Bod adroddiad pellach ar gynnydd yn cael ei gyflwyno i'r Fforwm unwaith y bydd argymhellion Tasglu Ffyrdd Sydd Heb Eu Mabwysiadu Llywodraeth Cymru ar gael ac a oes adnoddau ar gael gan Lywodraeth Cymru i gefnogi rhaglen ar gyfer mabwysiadu ffyrdd. Os bydd adnoddau ar gael, rhoddir ystyriaeth i weithio gyda Chynghorau Cymuned a Thref i wella ffyrdd at safon fabwysiadadwy.

197. BWRDD GWASANAETHAU CYHOEDDUS PEN-Y-BONT AR OGWR

Hysbysodd y Rheolwr Partneriaethau a Gwasanaethau Cymunedol y Fforwm o waith Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Pen-y-bont ar Ogwr mewn perthynas ag Asesu Llesiant a datblygu'r Cynllun Llesiant nesaf ar gyfer Sir Pen-y-bont ar Ogwr a chyfrifoldebau rhai Cynghorau Tref a Chymuned o dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 (y Ddeddf).

Dywedodd y Rheolwr Partneriaeth a Gwasanaethau Cymunedol wrth y Fforwm fod yn rhaid i'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Pen-y-bont ar Ogwr gyhoeddi ei Asesiad Llesiant o Sir Pen-y-bont ar Ogwr heb fod yn hwyrach na blwyddyn cyn iddo gyhoeddi ei Gynllun Llesiant a rhaid cyhoeddi Cynllun Llesiant Sir Pen-y-bont ar Ogwr heb fod yn hwyrach na blwyddyn ar ôl yr etholiad cyffredin nesaf. Roedd hyn yn golygu y bydd yr asesiad llesiant nesaf yn cael ei gyhoeddi erbyn 30 Ebrill 2022 a chyhoeddir y cynllun

Llesiant erbyn 30 Ebrill 2023. Dywedodd fod datblygu'r asesiad Llesiant yn ymarfer helaeth a bydd y gwaith yn dechrau yn gynnar yn 2021 a thynnodd sylw at yr amserlen ar gyfer cwblhau'r asesiad Llesiant.

Adroddodd ar y ddyletswydd ar rai cynghorau cymuned a thref i gymryd pob cam rhesymol tuag at gyflawni'r amcanion lleol sydd wedi'u cynnwys yng Nghynllun Llesiant Pen-y-bont ar Ogwr sy'n cael effaith yn eu hardaloedd. Dywedodd mai dim ond os oedd ei incwm neu ei wariant gros yn £200,000 o leiaf ar gyfer pob un o'r tair blynedd ariannol cyn y flwyddyn y cyhoeddir y cynllun llesiant lleol y mae cyngor cymuned neu dref yn ddarostyngedig i'r ddyletswydd honno. Rhaid i gyngor tref neu gymuned sy'n ddarostyngedig i'r ddyletswydd gyhoeddi adroddiad bob blwyddyn ariannol berthnasol yn manylu ar y cynnydd y mae wedi'i wneud o ran cyflawni'r amcanion yn y cynllun llesiant lleol.

Adroddodd y Rheolwr Partneriaeth a Gwasanaethau Cymunedol fod y Cynghorydd Baldwin a'r Cynghorydd Blundell, yng nghyfarfod y Fforwm ar 27 Tachwedd 2018, wedi cytuno i ddod yn aelodau o Is-fwrdd Asedau'r Bwrdd Gwasanaethau Pen-y-bont ar Ogwr a'u bod wedi cymryd rhan weithredol ers hynny mewn gweithdai a gweithgareddau'r is-fwrdd. Mae'r is-fwrdd yn canolbwyntio ar faterion fel gwella a diogelu mannau gwyrdd i helpu pobl leol i ddefnyddio ein hasedau naturiol, adeiledig a threftadaeth i wella eu lles. Dywedodd y byddai Bwrdd Gwasanaethau Pen-y-bont ar Ogwr yn hoffi cynnwys Cynghorau Tref a Chymuned unigol a Fforwm y Cynghorau Tref a Chymuned ymhellach wrth ddatblygu'r Asesiad Llesiant a'r cynllun Llesiant.

Holodd aelod o'r Fforwm pryd y gallai'r CIA fod ar gael. Dywedodd y Rheolwr Partneriaeth a Gwasanaethau Cymunedol wrth y Fforwm fod drafft o'r adroddiad wedi'i dderbyn ac unwaith y bydd Bwrdd Gwasanaethau Pen-y-bont ar Ogwr wedi'i gymeradwyo, caiff ei ddsbarthu.

PENDERFYNWYD:

Bod Fforwm y Cynghorau Cymuned a Thref wedi ystyried yr adroddiad a phenderfynu ar gamau gweithredu yn y dyfodol, ac i'r Cynghorau Cymuned a Thref hysbysu'r Rheolwr Partneriaethau a Diogelwch Cymunedol os ydynt yn dymuno enwebu aelodau i'r Is-fwrdd Asedau Bwrdd Gwasanaethau Pen-y-bont ar Ogwr.

198. PAROD AT YMGYNGHORIAD CYLLIDEB Y DYFODOL 2020, YMGYSYLLTU Â CHYNGHORAU TREFOL A CHYMUNED

Rhoddodd y Prif Swyddog Dros Dro - Cyllid, Perfformiad a Newid gyflwyniad ar Strategaeth Ariannol Tymor Canolig (MTFS) 2021-22 i 2024-25 er mwyn gosod y cefndir ar gyfer gofynion arbedion a phwysau cyllidebol y blynyddoedd i ddod. Dywedodd wrth y Fforwm y rhagwelwyd gorwariant o £2m ar chwarter 2. Tynnodd sylw at effaith ariannol Covid ar y Cyngor a bod Llywodraeth Cymru wedi darparu cymorth ariannol mewn perthynas ag effaith Covid. Roedd y Cyngor wedi cyflwyno hawliadau misol i Lywodraeth Cymru, gyda hawliadau o £5m yn cael eu talu hyd yma i dalu cyfraniad rhannol prynu offer TGCh a cholli incwm ar gyfer chwarter 1. Hysbysodd y Prif Swyddog Dros Dro - Cyllid, Perfformiad a Newid y Fforwm o'r pwysau ariannol presennol sy'n wynebu'r Cyngor, a oedd wedi gweld Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor yn £300,000 dros y gyllideb a chyfraddau casglu'r Dreth Gyngor yr effeithiwyd arnynt. Dywedodd mai'r senario cyllideb mwyaf optimistaidd fyddai diffyg o £11m ac roedd yn debygol y byddai blaenoriaethau posibl newydd mewn perthynas â busnes a'r economi, digartrefedd, iechyd a lles, digideiddio ac ar lefel y Dreth Gyngor a gasglwyd.

Tynnodd y Rheolwr Ymgynghori, Ymgysylltu a Chydraddoldeb sylw at y broses ymgynghori ar yr ymgynghoriad ar y gyllideb, a welodd ddirywiad eleni mewn ymatebion

FFORWM CYNGOR TREF A CHYMUNED - DYDD LLUN, 26 HYDREF 2020

o flynyddoedd blaenorol, oherwydd effaith Covid. Y nod oedd bod yr ymgynghoriad mor eang â phosibl, ac mae'r tîm yn chwilio'n barhaus am ffyrdd o ymgysylltu â'r cyhoedd a gwella cyfranogiad. Fodd bynnag, oherwydd effaith Covid-19 eleni mae'r gallu i ymgysylltu â phreswylwyr wyneb yn wyneb yn gyfyngedig iawn, ac roedd yn bwysicach nag erioed i sicrhau cyfranogiad fel bod gan bob preswilydd a chymuned ar draws y fwrdeistref sirol lais yn y broses ymgynghori.

Amlinellodd y Rheolwr Ymgynghori, Ymgysylltu a Chydraddoldeb yr amserlen arfaethedig ar gyfer ymgynghoriad Cyllideb Addas i'r Dyfodol 2020 sef 19 Hydref 2020 i 13 Rhagfyr 2020, gan ganolbwyntio ar saith maes allweddol:

- Ymateb i bandemig Covid-19;
- Busnes a'r economi;
- Iechyd a lles;
- Mynediad cwsmeriaid i swyddfeydd Dinesig;
- Digiddeiddio;
- Iefelau Treth y Cyngor;
- Y dyfodol.

Dyweddodd mai nod yr arolwg yw cael barn trigolion ynghylch pa wasanaethau sydd bwysicaf iddynt yn ystod y cyfyngiadau symud, sut mae'r cyngor wedi perfformio yn ystod pandemig Covid-19, a'r hyn sy'n bwysig wrth i ni ddechrau cynllunio ar gyfer y dyfodol, gan ofyn i breswylwyr beth ddylai blaenoriaethau'r dyfodol fod a dylai weithredu'r rhain. Dywedodd wrth y Fforwm y bydd Cynghorau Tref a Chymuned yn cael y ddolen electronig i'r ymgynghoriad, e-boster a'r fideo esboniadol. Mae copïau papur ar gael pan ofynnir amdanynt. Dywedodd y bydd yr ymgynghoriad ar gael mewn amrywiaeth o fformatau, gan gynnwys ar-lein a phapur, safonol, hawdd eu darllen, fersiwn ieuencid a phrint bras ac yn ystod y cyfnod byw, bydd swyddogion ar gael i fynychu cyfarfodydd y Cyngor Tref a Chymuned o bell. Bydd y tîm Ymgynghori ac Ymgysylltu yn cysylltu â Chlercod Cynghorau Tref a Chymuned yn uniongyrchol i drefnu presenoldeb mewn cyfarfodydd a bydd yn datblygu calendr o ddigwyddiadau ar gyfer y cyfnod byw, felly dylid gwneud pob cais i fynychu cyfarfodydd neu ddigwyddiadau cyn gynted â phosibl. Ni chynhelir cyfarfodydd a digwyddiadau ar ôl y dyddiad cau, o 13 Rhagfyr 2020. Dywedodd y Rheolwr Ymgynghori, Ymgysylltu a Chydraddoldeb wrth y Fforwm y bydd Adroddiad Ymgynghori cyllideb MTFS 2020 yn cael ei gyflwyno i'r Cabinet ym mis Ionawr 2021.

Holodd aelod o'r Fforwm sut y gallai'r Cyngor wella cysylltedd digidol â Chlercod Cynghorau Tref a Chymuned. Dywedodd y Prif Swyddog Dros Dro – Cyllid, Perfformiad a Newid fod gan y Bwrdd Digidol lawer iawn o waith i'w gyflwyno, ond byddai'n ystyried sut y gallai wella cysylltedd digidol â Chlercod Cynghorau Tref a Chymuned.

PENDERFYNWYD:

1. Bod Fforwm y Cynghorau Cymuned a Thref wedi derbyn ac ystyried yr adroddiad ac wedi ystyried ymgysylltu yn ystod y cyfnod byw.
2. Bod Fforwm y Cynghorau Cymuned a Thref wedi nodi'r cyflwyniad gan y Prif Swyddog Dros Dro – Cyllid, Perfformiad a Newid.
3. Mae'r ystyriaeth honno'n cael ei rhoi gan y Bwrdd Digidol fel sut y gallai wella cysylltedd digidol ymgysylltu gyda Chynghorau Tref a Chymuned.

199. EITEMAU BRYS

Dim

Daeth y cyfarfod i ben am 17:30